

ΒΙΟΛΟΓΙΚά από τον τόπο μας...

17-11-2015

**1^ο Θεματικό Εργαστήριο:
Ο ΒΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ
ΤΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΩΣ ΜΕΣΟ
ΠΡΟΣΕΛΚΥΣΗΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΣΚΕΠΤΩΝ**

**ΘΟΔΩΡΗΣ ΚΟΡΩΝΑΙΟΣ
ΓΕΩΠΟΝΟΣ ΑΠΘ – ΜΕΛΕΤΗΤΗΣ
Χ.ΚΟΝΤΟΥ 30 - ΠΡΕΒΕΖΑ
2682 0 28978 - 697656**

Στο θεματικό εργαστήριο θα εξεταστεί πως τα **Βιολογικά Προϊόντα** μιας περιοχής και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους, **μπορούν να γίνουν συγκριτικό πλεονέκτημα** και να προσελκύσουν επισκέπτες και καταναλωτές από άλλες περιοχές ή άλλες Χώρες.

Τι είναι όμως η Βιολογικής Γεωργία και τα βιολογικά προϊόντα:

- Η Βιολογική Γεωργία **είναι ένα ολιστικό(συνολικό) σύστημα διαχείρισης παραγωγής** που προωθεί και ενισχύει την υγεία του αγροοικοσυστήματος, συμπεριλαμβανομένης της βιοποικιλότητας, τους βιολογικούς κύκλους και την εδαφική βιολογική δραστηριότητα.
- Η Βιολογική Γεωργία **παράγει προϊόντα χωρίς να χρησιμοποιεί συνθετικά χημικά λιπάσματα και ουσίες** συμβάλλοντας στην προστασία του περιβάλλοντος και στην **παραγωγή υγιεινών προϊόντων** απαλλαγμένων από χημικά υπολείμματα.
- Αποτελεί επιστημονική περιοχή με ιδιαίτερο ενδιαφέρον η οποία, ως κίνημα πολιτών έχει φιλοσοφική βάση την προστασία της φύσης.

Μικρή Ιστορική Αναδρομή

Στις δεκαετίες του 1950 και του 1960 δημιουργήθηκε ένα κίνημα που ονομαζόταν πράσινη επανάσταση και είχε ως στόχο την κάλυψη των αναγκών σε τροφή του συνεχώς αυξανόμενου πληθυσμού της Γης.

Για την επίτευξη του παραπάνω στόχου στη γεωργία **χρησιμοποιήθηκαν μεγάλες ποσότητες χημικών λιπασμάτων** και ουσιών που οδήγησαν στη μόλυνση του περιβάλλοντος και στην εμφάνιση αρνητικών επιπτώσεων για την υγεία του ανθρώπου.

Η Βιολογική Γεωργία σεβόμενη τις αρχές της αειφορίας, αποτελεί μια από τις διαφορετικές προσεγγίσεις που αναπτύχθηκαν προκειμένου να αντιμετωπιστούν τα προβλήματα που πηγάζουν από την άσκηση της σύγχρονης γεωργίας, με στόχο την ελάχιστη διατάραξη του οικοσυστήματος και την παραγωγή υψηλής ποιότητας προϊόντων απαλλαγμένων από χημικά υπολείμματα.

Νομοθετικό πλαίσιο

Για την εξασφάλιση της παραγωγής γνήσιων βιολογικών προϊόντων έχουν θεσπιστεί διεθνώς διάφοροι κανονισμοί που καθορίζουν τα πρότυπα βάσει των οποίων γίνεται ο έλεγχος. Τα πρότυπα μπορούν να χωριστούν σε 3 κατηγορίες:

- Διεθνή Πρότυπα (Πρότυπα της IFOAM)
- Εθνικά Πρότυπα (Κανονισμός ΕΕ 2092/91, USDA National Organic Program, CAQ, JAS, αυστηρότερες προδιαγραφές για κάθε χώρα, κλπ)
- Ιδιωτικά Πρότυπα (Biosuisse, Naturland, Soil Association, KRAV, ΔΗΩ, κλπ)

- Στην Ευρώπη για να χαρακτηριστεί ένα προϊόν βιολογικό θα πρέπει να έχει παραχθεί ή παρασκευαστεί σύμφωνα με τον ευρωπαϊκό κανονισμό (ΕΟΚ) 2092/91.
- Εκτός από τον ευρωπαϊκό κανονισμό υπάρχει και η εθνική νομοθεσία η οποία ακολουθεί τις προδιαγραφές του 2092/91.

Σε τι όμως στοχεύει η ανάπτυξη της Βιολογικής Γεωργίας

Να παράγει τροφές **υψηλής θρεπτικής αξίας** σε επαρκή ποσότητα.

Να **διατηρήσει** και να αυξήσει μακροπρόθεσμα τη γονιμότητα του εδάφους.

Να διατηρήσει τους **εδαφικούς και υδάτινους πόρους**.

Να **ελαχιστοποιήσει όλες τις μορφές ρύπανσης**, που είναι αποτέλεσμα της γεωργικής πρακτικής.

Να **διατηρήσει τη γενετική ποικιλομορφία** των γεωργικών οικοσυστημάτων συμπεριλαμβανομένης της προστασίας των φυτών και των άγριων ζώων.

Να διατηρήσει και να αυξήσει τη γενετική ποικιλομορφία.

Να **δημιουργήσει μια αρμονική ισορροπία** μεταξύ φυτικής και ζωικής παραγωγής.

Να **παρέχει τις συνθήκες διαβίωσης** που επιτρέπουν στα ζώα να εκφράσουν τις βασικές πτυχές της έμφυτης συμπεριφοράς τους.

Ποια είναι τα πλεονεκτήματα της Βιολογικής Γεωργίας και των προϊόντων που αυτή παράγει:

- Προάσπιση της υγείας.
- Υψηλή διατροφική αξία.
- Εντονότερη και καλύτερη γεύση και άρωμα.
- Ιδανικά προϊόντα για τα παιδιά.
- Σεβασμός στο περιβάλλον.
- Πιστοποίηση σε κάθε στάδιο της παραγωγής.
- Εξοικονόμηση ενέργειας.
- Ενίσχυση του μικρομεσαίου αγρότη και της μικρομεσαίας οικογενειακής γεωργικής επιχείρησης.

Έχει όμως και μειονεκτήματα όπως...

- Δυσκολότερη καταπολέμηση των ασθενειών, ζιζανίων και εντόμων.
- Ανομοιόμορφο (λιγότερο εμπορικό) σχήμα και μέγεθος προϊόντος.
- Υψηλό κόστος παραγωγής.
- Υψηλό κόστος αγοράς.
- Χαμηλότερες παραγωγές και αποδόσεις.

Ποιές είναι οι διαφορές της Βιολογικής με Συμβατική Γεωργία..

- **Δεν επιτρέπεται** η χρήση χημικών εντομοκτόνων, ζιζανιοκτόνων, μυκητοκτόνων και κάθε λογής παρασιτοκτόνων.
- Δεν επιτρέπεται η χρήση χημικών λιπασμάτων.
- Δεν επιτρέπεται η χρήση γενετικώς τροποποιημένων οργανισμών.
- Δεν επιτρέπεται η χημική απολύμανση των σπόρων.
- Δεν επιτρέπεται η χρήση αυξητικών ουσιών.
- Η εκτροφή των ζώων γίνεται εκτατικά, υπάρχουν κανόνες στην χρησιμοποίηση των ζωοτροφών και η χρήση αντιβιοτικών γίνεται υπό προϋποθέσεις.
- **Στηρίζεται στην πρόληψη** και όχι στην αντιμετώπιση.

Τι είναι και πως γίνεται η Σήμανση των Βιολογικών Προϊόντων

Τα προϊόντα για να σημανθούν ως βιολογικά **θα πρέπει να έχουν παραχθεί ή παρασκευαστεί σύμφωνα με τον ευρωπαϊκό κανονισμό 2092/91 και να έχουν ελεγχθεί από κάποιον πιστοποιητικό οργανισμό.**

Διακρίνονται στις ακόλουθες κατηγορίες:

- Προϊόντα που πληρούν όλες τις προϋποθέσεις, μπορούν να φέρουν την ένδειξη «Βιολογικό» και στην συσκευασία τους να αναγράφεται **«Προϊόν Βιολογικής Γεωργίας»**, το όνομα και το σήμα του οργανισμού ελέγχου, το όνομα και τη διεύθυνση του παραγωγού ή του παρασκευαστή.
- Προϊόντα μετατροπής που προέρχονται από ελεγχόμενες εκμεταλλεύσεις και βρίσκονται σε διαδικασία μετατροπής από συμβατική σε βιολογική καλλιέργεια. Τα προϊόντα αυτά αποτελούνται από ένα μόνο συστατικό γεωργικής προέλευσης και φέρουν στην συσκευασία τους την ένδειξη **«Προϊόν Βιολογικής Γεωργίας σε μεταβατικό στάδιο»**.

Υπάρχει επιδότηση για τη Βιολογική παραγωγή;

Το ΥΠΑΑΤ επιδοτεί μέσω του μέτρου των **Γεωργοπεριβαλλοντικών ενισχύσεων**, μεταξύ άλλων, την παραγωγή Βιολογικών προϊόντων (φυτικών και ζωικών.)

Ενδεικτικά:

- 1 στρέμμα ελαιοκαλλιέργειας επιδοτείται με 75,6 €
- 1 στρέμμα αμπελιού οινοποιίας επιδοτείται με 90 €
- 1 στρέμμα μηδικής ή αραβοσίτου επιδοτείται με 60 €

Θα υπάρξουν ενισχύσεις και στο μέλλον για Βιολογικά προϊόντα;

- Οι ενισχύσεις στα Βιολογικά προϊόντα προβλέπονται και στη Νεα ΚΑΠ που έχει ήδη αρχίσει να εφαρμόζεται από τις αρχές του έτους.
- Προκηρύξεις αναμένονται από το 2016.
- Απαιτείται όμως καλύτερος σχεδιασμός του προγράμματος από το Υπουργείο..

Πως λοιπόν τα Βιολογικά Προϊόντα του Τόπου μας θα προσελκύσουν καταναλωτές (πελάτες) και κυρίως επισκέπτες στην περιοχή;

Από μόνα τους είναι δύσκολο, όσο ποιοτικά κι αν είναι, πρέπει να ενταχθούν σε έναν γενικότερο "ήπιο" αναπτυξιακό σχεδιασμό μιας περιοχής.

Για τον ανωτέρω σχεδιασμό απαραίτητος παράγοντας είναι αυτό που αποκαλείται **"Αγροτουρισμός"** ...

Τι είναι ο "Αγροτουρισμός" και από ποιους μπορεί να υλοποιηθεί;

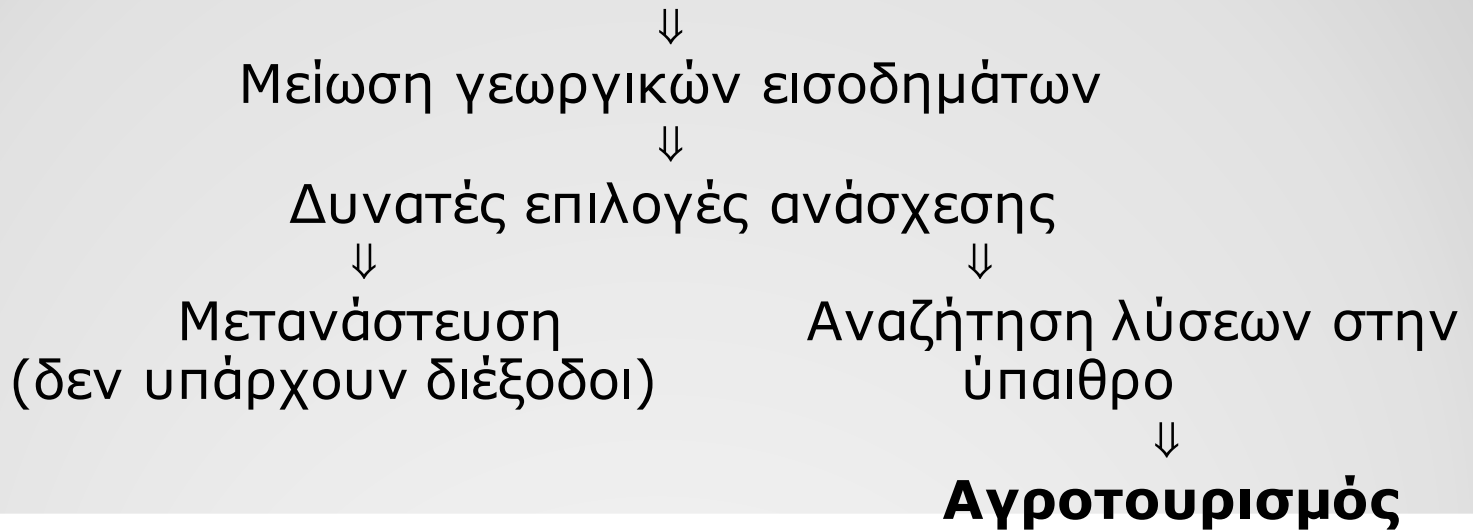
- Σύμφωνα με τον ορισμό που δίνει το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «**αγροτουρισμός είναι διάφορες τουριστικές δραστηριότητες μικρής κλίμακας, που αναπτύσσονται σε αγροτικό χώρο από ανθρώπους που απασχολούνται στη γεωργία**».
- Οι επιχειρηματίες μπορεί να είναι γεωργοί ή και μη γεωργοί, αλλά οπωσδήποτε μέλη της τοπικής κοινωνίας.

Τι χαρακτηρίζει τις Αγροτουριστικές μονάδες..

- Συνήθως η ανάπτυξη μιας αγροτουριστικής φάρμας **είναι οικογενειακή υπόθεση**, ενώ έχει ως βασικό σκοπό να δώσει εναλλακτικές λύσεις στην απασχόληση των γεωργών και να αυξήσει το εισόδημά τους.
- Οι παραγωγοί μπορούν να μεταποιούν και να πουλούν την παραγωγή τους μόνοι τους, στα αγροκτήματά τους, **μεγιστοποιώντας τα κέρδη τους**.
- Οι επισκέπτες της μονάδας έχουν τη δυνατότητα να παρακολουθήσουν από κοντά **όλα τα στάδια της παραγωγικής διαδικασίας και, εάν επιθυμούν, να συμμετέχουν σε αυτά**, ενώ μοναδική εμπειρία είναι η απόλαυση του τελικού προϊόντος, **το οποίο έχει παραχθεί με τη συνδρομή των ιδίων**.
- Συνήθως οι αγροτουριστικές μονάδες **διαθέτουν υποδομές διανυκτέρευσης**, όπου ο ελάχιστος αριθμός διανυκτερεύσεων ποικίλει από τις τρεις ημέρες έως και τη μια εβδομάδα.

Ποια είναι όμως η υφιστάμενη κατάσταση σήμερα στις Γεωργικές Εκμεταλλεύσεις

- 1. Δομή της ελληνικής γεωργίας :** μικρές γεωργικές εκμεταλλεύσεις, πολυτεμαχισμός του κλήρου, μικρό ποσοστό άρδευσης, μειωμένος και με μικρή αξιοπιστία ο ρόλος των συλλογικών μορφών δράσης (ομάδες κλπ)
- 2. Κοινή Αγροτική Πολιτική :** μείωση των επιδοτήσεων με τάση εξάλειψης.
- 3. Παγκοσμιοποίηση της αγοράς** των γεωργικών προϊόντων.

Αποτελέσματα και ωφέλειες του Αγροτουρισμού

- Η διαφοροποίηση της παραγωγικής βάσης στον αγροτικό χώρο.
- Η δημιουργία **θέσεων εργασίας**.
- Η δημιουργία **συμπληρωματικών εισοδημάτων**.
- Η συγκράτηση του αγροτικού πληθυσμού.
- Η πρόκληση αλυσιδωτών πολλαπλασιαστικών επιδράσεων στην τοπική οικονομία.
- Η αναβίωση παραδοσιακών δραστηριοτήτων.
- Η **αξιοποίηση παραδοσιακών κτηρίων**, οικισμών κλπ.
- Η ανάδειξη του φυσικού και του πολιτιστικού πλούτου.
- Η προώθηση **τοπικών παραδοσιακών προϊόντων**.
- Η αναβάθμιση του βιοτικού επιπέδου των τοπικών κοινωνιών.
- Η δημιουργία υποδομών.
- Η ενεργοποίηση του **τοπικού πληθυσμού** και των φορέων της τοπικής αυτοδιοίκησης.

ΑΠΩΤΕΡΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

1. **Η τοπική ανάπτυξη** : Οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική αναβάθμιση των τοπικών κοινοτήτων.
2. **Συγκράτηση του πληθυσμού** της υπαίθρου.
3. **Προσέλκυση αστικού πληθυσμού** στην ύπαιθρο.

Ο αγροτουρισμός είναι ικανός να αποτελέσει μοχλό ανάπτυξης αγροτικών περιοχών, ιδιαίτερα των ορεινών και μειονεκτικών.

ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΣΗΜΕΡΑ ΕΥΝΟΪΚΕΣ ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ Η ΟΧΙ ;

- ✓ Η στροφή της ζήτησης των καταναλωτών-τουριστών :
Κορεσμός από το μοντέλο μαζικού τουρισμού
Επιρροές από το οικολογικό ρεύμα
- ✓ Ο προβληματισμός της Πολιτείας για διαφοροποίηση της παραγωγικής βάσης στην ύπαιθρο.
- ✓ Η (αναγκαστική) ανακοπή των μεταναστευτικών ρευμάτων προς τα αστικά κέντρα.
- ✓ Η πρόθεση των κατοίκων της υπαίθρου για άσκηση δραστηριοτήτων και σε άλλους τομείς της οικονομίας εκτός της γεωργίας – κτηνοτροφίας.

ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ ΟΜΩΣ ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΤΥΧΗΜΕΝΗΣ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΕΝΟΣ ΤΟΠΟΥ:

1. Ο χώρος :

Οι αγροτουριστικοί πόροι που καθορίζουν την ελκυστικότητα του τόπου.

Οι αγροτουριστικοί πόροι μπορεί να είναι :

- **Φυσικό περιβάλλον** : βουνά, λίμνες, ποτάμια, φαράγγια, γεωλογικοί σχηματισμοί κλπ
- **Πολιτιστικό περιβάλλον** : αρχαιολογικοί χώροι, θρησκευτικά μνημεία κλπ
- **Αρχιτεκτονικό περιβάλλον** : αξιόλογοι οικισμοί κλπ
- **Πολιτισμικό περιβάλλον** : ήθη, έθιμα, τοπική γαστρονομία, τοπικά προϊόντα κλπ

Είναι στοιχεία που μπορεί να προσελκύσουν τουρίστες

2. Ο άνθρωπος :

Η αξιοποίηση των παραπάνω αγροτουριστικών πόρων προϋποθέτει την ύπαρξη ανθρώπων ικανών να οργανώσουν και διαχειριστούν την αγροτουρισμό.

Απαραίτητη προϋπόθεση :

Άνθρωποι που έχουν τη διάθεση.

Νέοι άνθρωποι.

3. Το αγροτουριστικό προϊόν

Είναι το προϊόν ή υπηρεσία που ενσωματώνει και συμβολίζει την εικόνα της περιοχής, έτσι όπως αυτή καταγράφεται στο αγροτικό τοπίο, στους τρόπους ζωής και στον τοπικό πολιτισμό.

Πάντα όμως ένα **ολοκληρωμένο αγροτουριστικό προϊόν** θα πρέπει να συνδέεται στενά με την τοπική γαστρονομία αλλά και τα ήθη και τον πολιτιστικό πλούτο της Περιοχής...

Παραδείγματα ολοκληρωμένης
αγροτουριστικής παρέμβασης και δράσης
περιοχών με τοπικά παραδοσιακά προϊόντα:

Μελιτζάzz στο Λεωνίδιο Αρκαδίας..
Γιορτή φιστικιού στην Αίγινα..

Συνοψίζοντας να θυμόμαστε ότι :

- Η Βιολογική καλλιέργεια για να αποδώσει θα πρέπει να γίνει όσο το δυνατόν συνολικότερα σε μια περιοχή.
- Να προωθηθεί εμπορικά με συνολικές δράσεις, που θα βοηθούνται από Δήμους, Φορείς κλπ.
- Να συνδεθεί με το αγροτουριστικό προϊόν της περιοχής που μπορεί να είναι η τοπική γαστρονομία, οι παραδοσιακοί οικισμοί, η απόδραση στη Φύση και οτιδήποτε άλλο καθιστά "ιδιαιτέρη" την περιοχή και τους Ανθρώπους...

Σε κάθε περίπτωση και μιλώντας για τους Ανθρώπους....

Όσοι ασχοληθούν με τις Βιολογικές καλλιέργειες ή τον Αγροτουρισμό να γνωρίζουν...

- Ότι οποιοδήποτε Οικονομικό Βοήθημα ή ενίσχυση θα είναι το έναυσμα, η αρχή μιας πετυχημένης πορείας και επαγγελματικής ανάπτυξης.
- Θα είναι μόνο ένα πολύ σημαντικό βοήθημα για την αρχή, σε εποχές ιδιαίτερως δύσκολες και απαιτητικές, **αλλά όχι το κλειδί για την επιτυχία...**

- Για την Επιτυχία είναι απαραίτητο να συνδυαστούν 3 παράγοντες:

- Γνώση
- Εμπειρία
- Δραστηριότητα

- Επιτυχία = Γνώση X Εμπειρία X Δραστηριότητα

- Αν κάποιος παράγοντας λοιπόν είναι 0 όλο το γινόμενο ΜΗΔΕΝΙΖΕΤΑΙ

Το κλειδί λοιπόν της επιτυχίας είναι:

- Η **συνεχής ενημέρωση** και γνώση.
- Η εμπειρία που **ωριμάζει με το χρόνο.**
- Και το πιο σημαντικό : η **καθημερινή δραστηριότητα**, με την οποία να προσθέτουμε κάθε μέρα "**κάτι παραπάνω**" ..

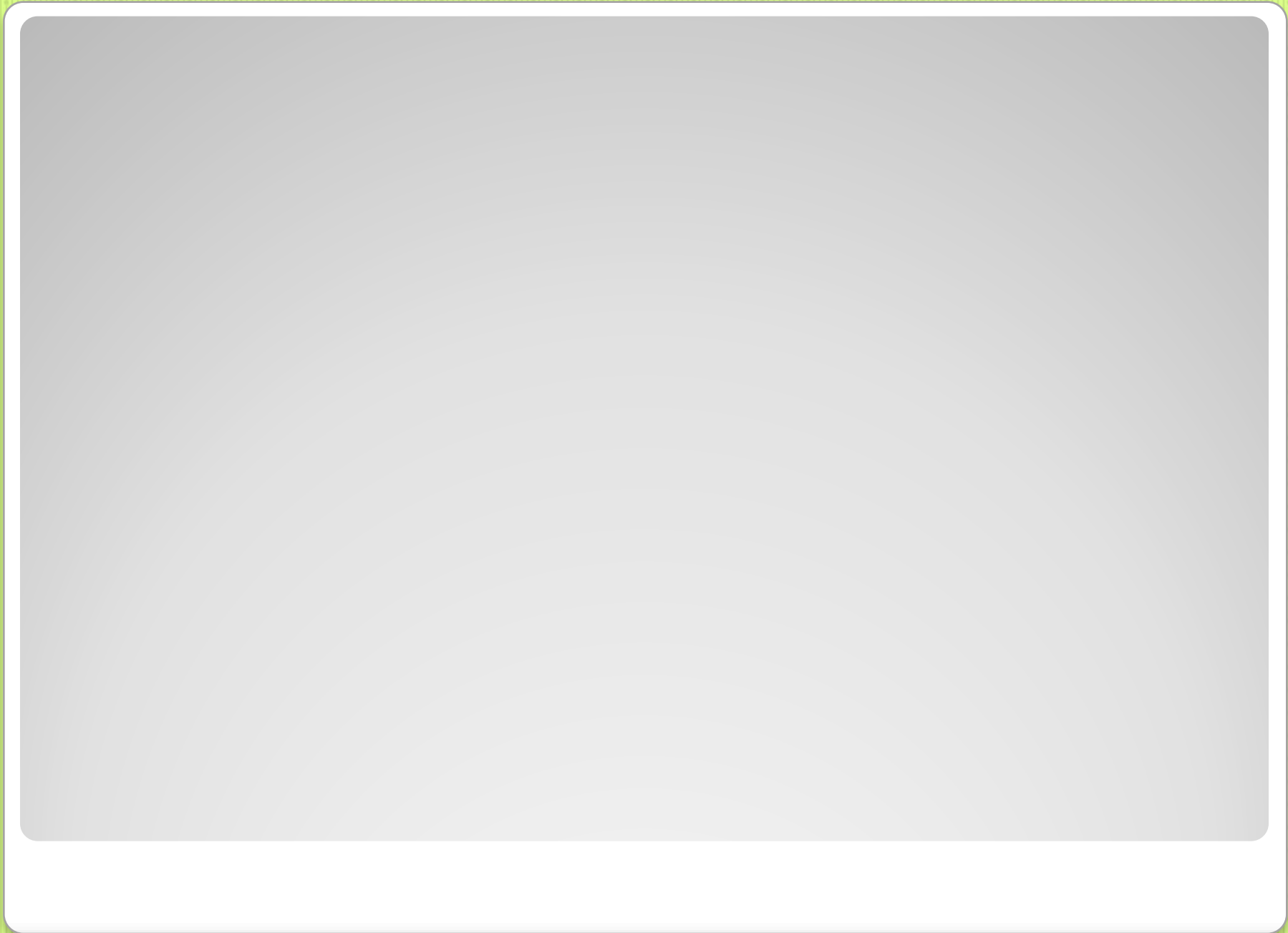
Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας!

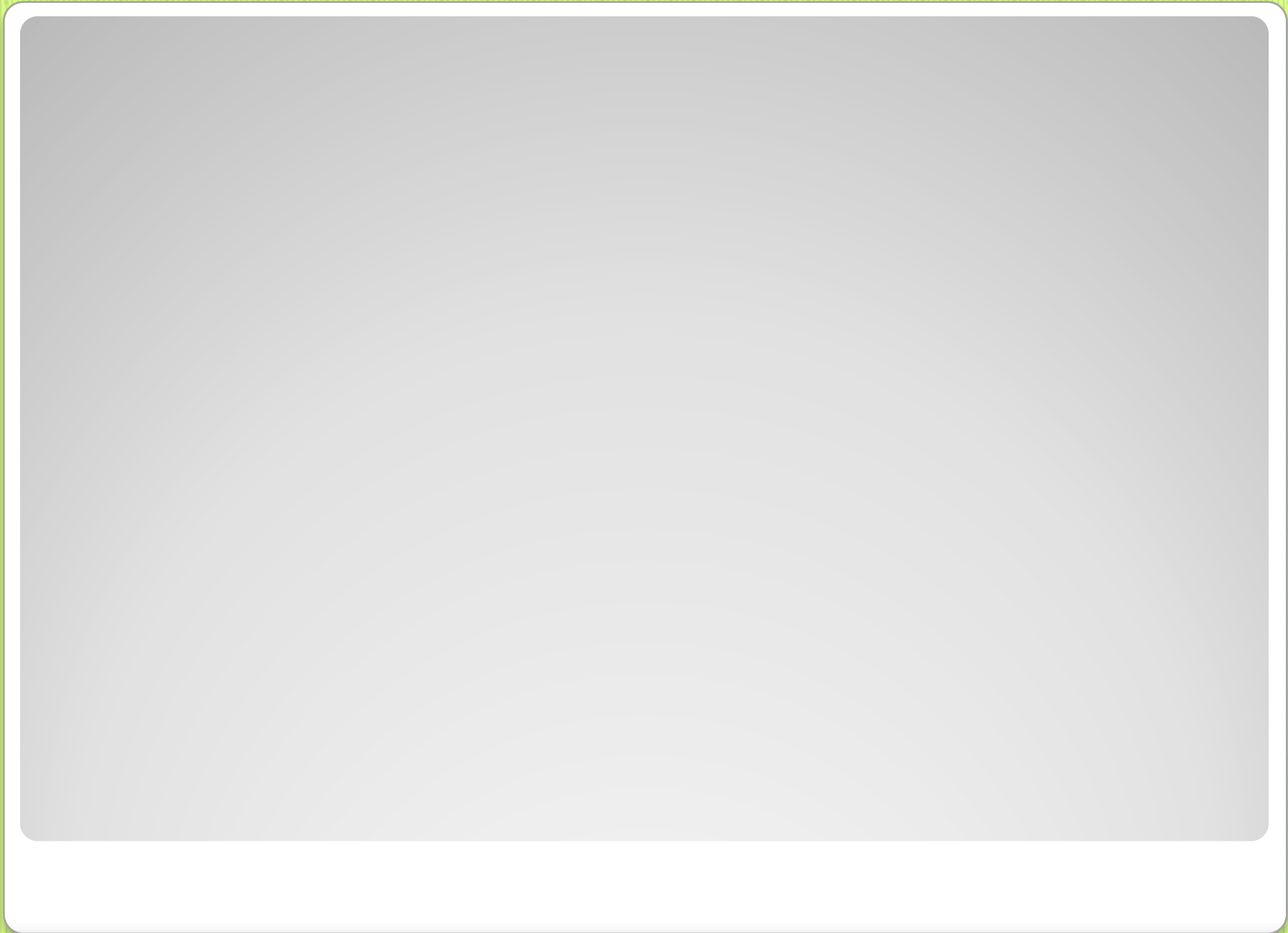
ΘΟΔΩΡΗΣ ΚΟΡΩΝΑΙΟΣ

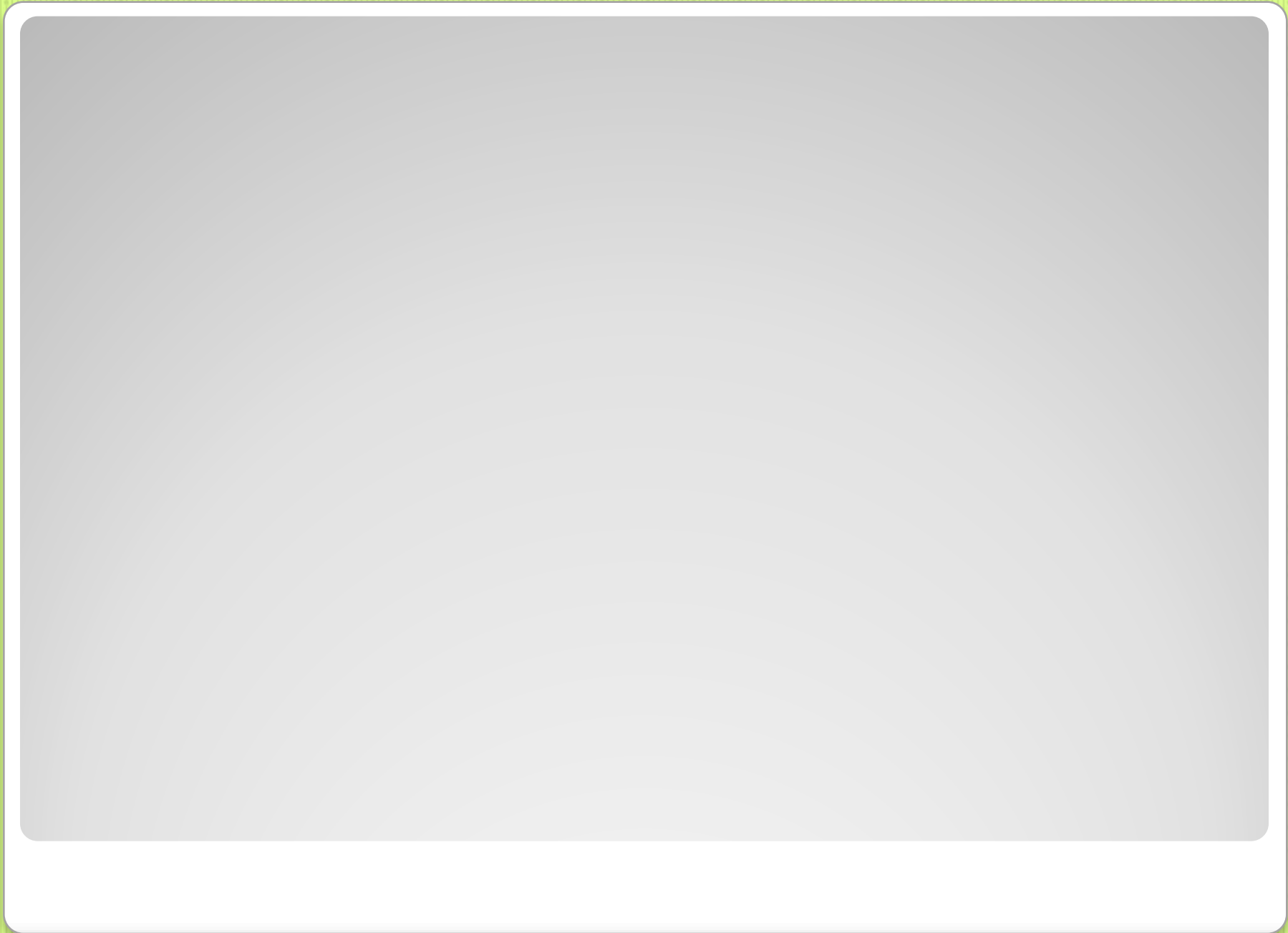
ΓΕΩΠΟΝΟΣ ΑΠΘ – ΜΕΛΕΤΗΤΗΣ

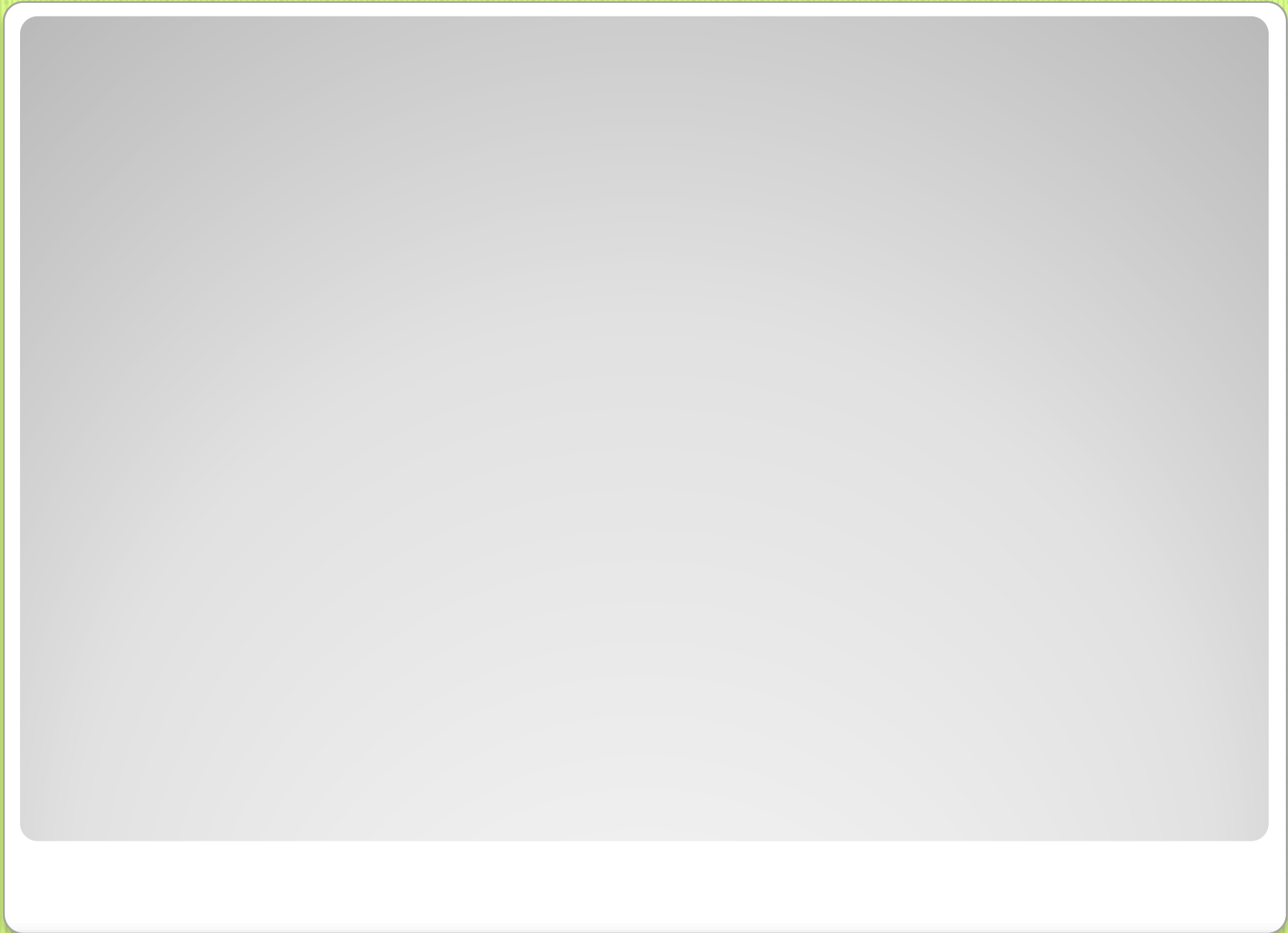
Χ.ΚΟΝΤΟΥ 30 - ΠΡΕΒΕΖΑ

2682 0 28978 - 6976556041

Συνοψίζοντας :

Γιατι να επιλεγω βιολογικά προϊόντα:

- Προστατεύστε την υγεία των παιδιών. Τα παιδιά εκτίθενται τέσσερις φορές περισσότερο στα επίπεδα παρασιτοκτόνων στα τρόφιμα από ότι οι ενήλικες. Τα φυτοφάρμακα επηρεάζουν τα παιδιά σε μεγαλύτερο βαθμό λόγω του υψηλότερου μεταβολισμού τους και της μικρότερης μάζας σώματος.
- Φροντίστε την υγεία σας. Πολλά φυτοφάρμακα που έχουν απαγορευτεί σε συγκεκριμένες χώρες, χρησιμοποιούνται σε άλλες και επανέρχονται σε εμάς σαν εισαγόμενα προϊόντα.
- Εξασφαλίστε την υγεία των αγροτών. Μελέτες απέδειξαν ότι οι συμβατικοί αγρότες έχουν έξι φορές μεγαλύτερη πιθανότητα να νοσήσουν από καρκίνο σε σχέση με τους υπόλοιπους ανθρώπους. Επειδή τα λιπάσματα και τα χημικά συχνά ψεκάζονται, και συνεπώς διασπείρονται στον αέρα, οι αγρότες εκτίθενται σε μεγάλες ποσότητες χημικών χωρίς προστασία.
- Διατηρήστε το χώμα. Τόνοι επιφανειακού χώματος χάνονται κάθε χρόνο λόγω της διάβρωσης που προκαλείται από τις συμβατικές μεθόδους καλλιέργειας.
- Προστατεύστε το νερό. Τα παρασιτοκτόνα είναι γνωστό ότι μολύνουν τον υδροφόρο ορίζοντα, και συνεπώς επηρεάζουν τα αποθέματα του πόσιμου νερού. Εάν θα φτάσουν και μέχρι λίμνες ή ποτάμια ή άλλες πηγές νερού, τότε ευνοούν την γρήγορη ανάπτυξη της άλγης με αποτέλεσμα να πεθαίνουν από ασφυξία τα υπόλοιπα φυτά και ζώα που ζουν μέσα στους υδάτινους χώρους.
- Προστατεύστε τους πόρους. Οι συμβατικές καλλιέργειες χρησιμοποιούν μια σημαντική ποσότητα ζιζανιοκτόνων που στηρίζονται στο πετρέλαιο για να εξοντώσουν τα ζιζάνια, ενώ οι οργανικές καλλιέργειες χρησιμοποιούν πιο κοπιαστικές εργασίες όπως ξερίζωμα με το χέρι.
- Καταπολεμήστε την υπερθέρμανση του πλανήτη. Τα ζιζανιοκτόνα που έχουν ως βάση το πετρέλαιο προσφέρουν στα φυτά το άζωτο που χρειάζονται για γρήγορη ανάπτυξη, αλλά αυτά τα νιτρώδη συστατικά εισέρχονται στην ατμόσφαιρα και συμβάλλουν στην υπερθέρμανση του πλανήτη.
- Το διεξοδικό πλύσιμο των προϊόντων συμβατικής καλλιέργειας και η αφαίρεση της φλούδας μπορεί να βοηθήσει στην ελάττωση των χημικών υπολειμμάτων και να διατηρήσει επαρκή επίπεδο θρεπτικών συστατικών.

